операцій із обліку нерозподіленого прибутку та непокритого збитку на рахунках бухгалтерського обліку необхідно: ввести в Інструкцію № 291 субрахунок 426 «Фонди спеціального призначення» та внести у перелік можливих кореспонденцій по субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» кореспонденцію із субрахунком 477 «Забезпечення матеріального заохочення».

Список використаних джерел:

1. Велш Г. А. Основи фінансового обліку: підручник / Г. А. Велш, Д. Г. Шорт; [пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач] . – К. : Основи, 1999. – 944 с.
2. Кузь В. І. Система розподілу прибутку підприємства: проблеми ідентифікації / В. І. Кузь // Вісник Житомирського державного технологічного університету, 2009 . – №2. – С. 51–55.
3. Кучерак Д. Використання прибутку / Д. Кучерак // Дебет-Кредит. – 2007. – № 30. – С.24-28.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, зі змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.
5. Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 1213 від 19.12.2006 р., зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1363-06.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затверджене наказом Міністерства фінансів України №137 від 28.05.1999 р., зі змінами та доповненнями // Все про бухгалтерський облік. – 2011. – Спецвипуск №10. – С. 36–37.
7. Пустяк О.В. Вплив результатів аналізу структури власного капіталу комунального підприємства на прийняття управлінських рішень / О.В. Пустяк // Управління розвитком: Збірник наукових праць Харківського національного економічного університету. – Харків: ХНЕУ, 2011. –№5. – С.107-110.
8. Пустяк О.В. Особливості розподілу додаткового капіталу комунальними підприємствами / О.В. Пустяк // Економіка і регіон: Збірник наукових праць Полтавського національного технічного університету імені Ю.Кондратюка. – Полтава: ПолтНТУ, 2011. – №1 (28). – С. 181-188.

Рецензент – д.е.н., професор Плаксієнко В.Я.

УДК 351.9:33.025.12:657.6

ДЕРЖАВНИЙ ВНУТРІШНІЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ

Романченко Ю. О., к.е.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

Визначено суть та понятійну базу державного внутрішнього фінансового контролю в Україні, а також порівняно з термінологією, що визначена базовими документами Європейського Союзу. Проведено аналіз системи державного внутрішнього фінансового контролю. Висвітлено основні етапи та напрямки розвитку державного внутрішнього контролю та аудиту.

Certainly essence and concept base of state internal financial control in Ukraine, and also by comparison to terminology which is certain the base documents of European Union. The analysis of the state internal financial checking system is conducted. The basic stages and directions of development of state internal control and audit are reflected.

Постановка проблеми. В ст. 26 Бюджетного кодексу України передбачено етапи здійснення аудиту та фінансового контролю на всіх стадіях бюджетного процесу підрозділами внутрішнього фінансового контролю. Якщо зовнішній фінансовий контроль здійснює Рахункова палата або Державна фінансова інспекція згідно до її повноважень, то внутрішній фінансовий контроль – відповідний підрозділ в структурі розпорядника бюджетних коштів, в бюджетній установі.

В Україні не визначено на законодавчому рівні сутність та процедури контролю в діяльності органів державного і комунального сектору. Понятійна база державного внутрішнього фінансового контролю, яка застосовується у законодавстві, науковій та практичній діяльності в Україні, не узгоджується з понятійною базою, визначеною документами ЄС. Зокрема, поняття «фінансове управління і контроль», визначене базовими документами ЄС, вживається в Україні як «внутрішньогосподарський (управлінський) контроль».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій підтверджує, що в Україні зростає інтерес вчених, провідних практиків до теоретичних і практичних проблем фінансового контролю, розвитку системи внутрішнього аудиту в бюджетних установах, оскільки потрібно не тільки порівнювати здійснені видатки з отриманими доходами, але провадити активний пошук ефективного використання кожної вкладеної гривні й здійснювати жорсткий контроль за цільовим витрачанням бюджетних ресурсів.

Різноманітні аспекти розвитку і удосконалення фінансового контролю досліджували: Андрєєв В. Д., Бєлов М. Г., Білуха М. Т., Бутинець Ф. Ф., Гайдуцький П. І., Зайцев В. М., Кужельний М. В., Мурашко В.М., Осадчий Ю. І., Савченко Л. А., Соловйов Г. А., Сопко В. В., Усач Б. Ф., Чумаченко М. Г., Шевчук В. О., Штейнман М. Я. та інші.

Так, в комплексі проблем, які стосуються удосконалення системи державного управління в Україні, важлива роль відводиться організації внутрішнього контролю та аудиту, підвищенню їх дієвості та результативності.

Постановка завдання. Досліджуючи внутрішній фінансовий контроль як важливий інструмент державного управління, актуальним є розкриття сутності державного внутрішнього контролю та аудиту, а також доцільним є проведення порівняння вітчизняного понятійного апарату з термінологією, викладеною в базових документах ЄС. Дослідження системи внутрішнього контролю вимагає висвітлення основних етапів та напрямків розвитку внутрішнього контролю та аудиту в бюджетній сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року, схваленої КМУ № 158 від 14.05.2005 р. [1], підвищення ефективності використання державних фінансів, яке має вирішальне значення для економічного розвитку України та суспільного добробуту, а також виконання завдань, передбачених планом дій Україна - ЄС, можливо досягти, зокрема, шляхом системного вдосконалення діяльності органів державного і комунального сектору, підвищення рівня культури державного управління.

Ефективний державний внутрішній фінансовий контроль сприяє державному управлінню у разі зміни середовища, потреб та пріоритетів суспільства і держави. В країнах Європи системи державного внутрішнього контролю мають певні відмінності, але функціонують вони за єдиними організаційними підходами та понятійним апаратом, що ґрунтується на вимогах ЄС до управління державними фінансами і містяться в базових документах INTOSAI (Міжнародної організації вищих органів контролю державних фінансів). Застосування такого понятійного апарату відповідає процесу адаптації вітчизняного законодавства до законодавчої бази ЄС.

Відповідно до базових документів INTOSAI якщо поняття «зовнішній контроль» передбачає виключно діяльність вищого органу фінансового контролю в системі державних органів з будь-якого контролю, який є зовнішнім стосовно системи органів виконавчої влади, оскільки зазначений орган не належить до такої системи, то інші органи державної влади, що здійснюють контрольні функції, визначають систему внутрішнього контролю [4].

Державний внутрішній фінансовий контроль повинен забезпечити законне, економічне, результативне та прозоре управління державними фінансами і розглядається як сукупність трьох складових: внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та їх гармонізації.

Відповідно до Плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року., затвердженого розпорядженням КМУ № 1347 від 22.10.2008 р. [2] реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю з урахуванням досвіду країн - кандидатів у члени ЄС передбачалося провести протягом тринадцяти років трьома етапами (І етап – до 2011 рік, ІІ етап – 2012-2016 роки, ІІІ етап – 2017 рік).

Так, на першому етапі зокрема було підготовлено та розроблено ГоловКРУ та Мінфіном за участю європейських експертів стандартів з внутрішнього аудиту та інструкцій з внутрішнього контролю, Кодексу етики внутрішнього аудитора. Під час здійснення заходів другого етапу передбачається: запровадження в державному секторі нової моделі системи внутрішнього контролю; проведення навчання керівників та працівників органів державного і комунального сектору з питань внутрішнього контролю; утворення служб внутрішнього аудиту в установах з поступовою заміною інспектування на внутрішній аудит. Під час здійснення заходів третього етапу (2017 рік) буде забезпечено підбиття підсумків двох етапів реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю, визначення пріоритетів її подальшого розвитку на центральному та місцевому рівні відповідно до тенденцій економічного розвитку країни.

Базовим принципом державного внутрішнього фінансового контролю є чітке розмежування внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту. Внутрішній аудит повинен визначати, яким чином здійснюється внутрішній контроль, включаючи способи попереднього контролю.

Так, метою державного внутрішнього контролю є забезпечення достатньої впевненості керівництва зазначених органів у досягненні належного рівня економії, ефективності і результативності відповідно до завдань органів;

достовірності фінансової, статистичної і управлінської звітності; у виконанні встановлених законодавством та керівництвом норм і правил; належному захисті активів від втрат.

Внутрішнім аудитом є діяльність з надання незалежних та об'єктивних гарантій і консультацій. Метою державного внутрішнього аудиту є надання незалежних та об'єктивних рекомендацій і консультацій, спрямованих на удосконалення діяльності органів державного і комунального сектору, підвищення ефективності процесів управління, сприяння досягненню мети такими органами.

Сьогодні в Україні механізм утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та у бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади внутрішнього аудиту регламентовано Порядком утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, який затверджено Постановою КМУ № 1001 від 28.09.2011 р. [3].

Основним завданням підрозділу внутрішнього аудиту в бюджетних установах є надання керівникові центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи об'єктивних незалежних висновків та рекомендацій щодо: функціонування системи внутрішнього контролю та її удосконалення; удосконалення системи управління; запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів; запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи.

Строк проведення внутрішнього аудиту не повинен перевищувати 45 робочих днів. Внутрішній аудит проводиться відповідно до Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Міністерства фінансів України № 1247 від 04.10.2011 р. [6].

Висновки. Результати дослідження вказують не необхідність наукового та методичного обґрунтування системи внутрішнього контролю та аудиту в бюджетній сфері. Актуальним залишається процес проведення внутрішнього аудиту в бюджетних установах та органах виконавчої влади. На сьогодні необхідно забезпечити організаційну та функціональну незалежність структурних підрозділів внутрішнього аудиту бюджетних установ, а також вжити заходів щодо запобігання неправомірному втручанню третіх осіб у планування і проведення внутрішнього аудиту та підготовку звіту про його результати.

Список використаних джерел:

1.Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року, схвалена КМУ № 158 від 14 трав. 2005 р. [Електронний ресурс] / Законодавство України. – Режим доступу : http:// www.nau.kiev.ua.

2.План заходів щодо реалізації Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року., затверджений розпорядженням КМУ № 1347

від 22 жовт. 2008 р. [Електронний ресурс] / Законодавство України. – Режим доступу : http:// www.nau.kiev.ua.

3.Порядок утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, який затверджено Постановою КМУ № 1001 від 28 вер. 2011 р. [Електронний ресурс] / Законодавство України. – Режим доступу : http:// www.nau.kiev.ua.

4.Романченко Ю. О. Фінансовий контроль в бюджетних та фінансових установах : [навч. посібник] / Ю. О. Романченко. – Полтава : ФОП Крюков, 2012. – 344 с.

5.Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні : [монографія] / Л. А. Савченко. - Ірпінь: Академія державної податкової служби України, 2001. - 408 с.

6.Стандарти внутрішнього аудиту, затверджені наказом Міністерства фінансів України № 1247 від 04 жовт. 2011 р. [Електронний ресурс] / Законодавство України. – Режим доступу : http:// www.nau.kiev.ua.

Рецензент – д.е.н., професор Плаксієнко В. Я.

УДК 331.522.4:631

ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Романюк І.А., аспірантка
Полтавська державна аграрна академія

У статті досліджено проблеми формування продуктивної та ефективної зайнятості населення у сільському господарстві, здійснено аналіз трудового населення зайнятого у сільському господарстві по регіонам, виявлено проблеми безробіття на селі.

The article deals with the problem of forming a productive and effective employment in agriculture, the analysis of the working population employed in agriculture in regions found unemployment in rural areas.

Постановка проблеми. Перетворення, які здійснюються в аграрному секторі економіки, загострили проблему зайнятості сільського населення. Зростання кількості безробітних відбулося, в основному, за рахунок скорочення або й повного закриття закладів соціально-культурного, побутового і оздоровчого призначення: будинків культури, дитячих садочків, фельдшерсько-акушерських пунктів, шкіл тощо [1]. Самоусунення держави від підтримки сільськогосподарського товаровиробника, скорочення обсягів сільськогосподарського виробництва, перетворення агропромислового комплексу в малоприбутковий сектор економіки створили вкрай несприятливу ситуацію щодо зайнятості сільського населення.

Зайнятість як соціально-економічна категорія синтезує сукупність відносин щодо участі людей у суспільному виробництві і пов'язана з забезпеченням масштабів, умов і форм включення людей в суспільно корисну працю, з процесами формування, розподілу і використання трудових ресурсів. Вона показує, наскільки працездатне населення забезпечене робочими місцями в системі кооперації суспільної праці, а також рівень соціального захисту в реалізації права людей на працю.